

เทศน์เช้า วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราเป็นชาวพุทธนะ เราพูดกันชินปาก “โลกนี้เป็นอนิจจัง โลกนี้เป็นอนิจจัง วันพระไม่ได้มีคนเดียว” นี่ชาวพุทธพูดกันอย่างนั้น ถ้าชาวพุทธพูดกันอย่างนั้น นี่เราเป็นชาวพุทธเพราะเราได้ศึกษามา ศึกษา มาเร้ามา ใจ ศึกษา มาเร้ามา มันก็เป็นประเพณีวัฒนธรรม แต่ถ้าเอาจริงเอาจัง เอาจริงเอาจัง เราต้องทำจริงทำจังของเรา ถ้าเราทำจริงทำจังของเรา เวลาเราทำจริงขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริง ถ้ามันเป็นจริงนะ คนทำได้ทำได้

อยู่ทางโลก ทางโลกถ้าใครประสบความสำเร็จในชีวิต เขาจะว่าความคิดของเขาฉลาดมาก คนทางโลกเวลาล้มลุกคลุกคลานขึ้นมา เขาว่า “ทำไมมันทุกข์ยากขนาดนั้น ทำไมทุกข์ยากขนาดนั้น” ความทุกข์ยากอย่างนั้น สิ่งนี้มันเป็นปัจจัยเป็นเครื่องอาศัย ความเป็นปัจจัยเป็นเครื่องอาศัย เราทำบุญ กุศลกัน ทำบุญเพื่อบุญ ทำบุญเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต ขอให้ชีวิตนี้ราบรื่น ขอให้ชีวิตนี้มีความสุขพอสมควร ที่นี้ความสุขพอสมควร สิ่งต่างๆ คนที่เขาทำ คนที่เขาทำมีอำนาจวาสนาบารมีเขามีจุดยืนของเขา เขามีความเข้มแข็งของเขา เขาทำอะไรเขาทำต่อเนื่องๆ ทำจนกว่าเขาจะประสบความสำเร็จ

ไอ้ของเรา พอเราล้มลุกคลุกคลาน เราก็มีความน้อยเนื้อต่ำใจแล้ว ที่นี้น้อยเนื้อต่ำใจ ถ้าคนอย่างนั้น เวลาเรามาบวชเป็นพระ เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เวลาปฏิบัตินะ ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติ เวลาหลวงตาท่านบอก ท่านพูดเลยว่าในการทำงานของทางโลกที่ว่ามันเหนื่อยยากทุกข์ยากขนาดนั้น อย่าเพิ่งพูดว่ามันเป็นความทุกข์ยาก ให้ได้มาประพฤติปฏิบัติก่อน ถ้าให้ได้มาประพฤติปฏิบัติก่อน

เวลาทางโลกเราว่าสิทธิเสรีภาพ ทำสิ่งใดก็ได้ แต่เวลาเราปฏิบัติ เรามันบังคับตัวเอง ใจ เวลาครูบาอาจารย์ท่านนั่งตั้งแต่ ๖ โมงเย็นยัน ๖ โมงเช้านะ ถ้าอรุณไม่ขึ้น ไม่เลิก เรานั่งในกิริยาเดียว เรานั่งอิริยาบถเดียว อิริยาบถเดียว ถ้าจิตใจไม่เข้มแข็งมันก็ลุดแล้ว เพราะความเข้มแข็งของใจ ถ้าจิตใจมันเข้มแข็ง มันทำอะไรมันก็ได้ เพราะอะไร เพราะความพอใจ ถ้าใจมันตั้งสัจจะ มันทำของมัน แล้วทำ

สิ่งนี้มันต้องมีความเข้มแข็ง ความเข้มแข็ง การทำต่อเนื่อง ถ้าการทำต่อเนื่องของเรา อย่างนี้มันถึงจะว่าเป็นงานที่มันทุกข์ยาก

เวลางานทุกข์ยากทางโลกมันเป็นความทุกข์ยากทางโลกนะ ความทุกข์ยากทางโลก คนเราเกิดมา ความรู้สึกความนึกคิดอันนี้สำคัญมาก อารมณ์ความรู้สึกของเรามันแปรปรวนอยู่ตลอดเวลา ถ้าเวลาวันไหนอารมณ์เราดี โลกนี้มันดูสวยงามไปหมดเลย แต่เวลาอารมณ์เรามันทุกข์มันยากขึ้นมา โลกนี้มันไม่น่ารื่นรมย์เลย แต่สิ่งนี้มันเกิดดับในหัวใจ แต่เกิดดับในหัวใจเราก็คือศึกษา ศึกษาแล้วเราไม่เข้าใจ ศึกษาไม่เข้าใจเราก็บอกว่าสิ่งนี้ เวลาเราภาวนาเราบอกว่าความรู้สึกนี้เป็นหัวใจ ความรู้สึกนี้เป็นจิต อารมณ์ความรู้สึกเป็นจิต

แต่คนที่ภาวนาแล้วอารมณ์ความรู้สึกมันเกิดดับๆ อารมณ์มันเกิดมาจากไหน อารมณ์มันเกิดมาจากไหน ปฏิสนธิวิญญาณ ฐิติจิต อารมณ์มันเกิดมาจากไหน? อารมณ์มันเกิดมาจากใจ แล้วถ้าใจ ใจมันอยู่ไหนล่ะ เราค้นคว้าหาใจของเราไม่เจอ เราค้นคว้าหาใจของเราไม่เจอ เราเจอแต่อารมณ์ความรู้สึกของเรา ถ้าเราเจออารมณ์ความรู้สึกของเรา อารมณ์ความรู้สึกของเราละ “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา” มารมันปั้นแต่งมาให้พร้อมแล้ว อารมณ์ความรู้สึก มารมันปั้นแต่งมาให้พร้อมแล้ว มันก็เป็นจิตนิสัยของคนไข้ใหม่ คนที่นิสัยเข้มแข็ง คนที่เขามีสติปัญญา อารมณ์ความรู้สึกของเขา เขาคัดแยกความคิดรู้สึกนึกคิดอย่างนี้ออกมามันจริงหรือไม่จริง มันควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ

แต่ถ้าคนอ่อนแอ “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา” มันดำริ มารก็ปั้นแต่งมาให้แล้ว พอปั้นแต่งให้แล้วก็เชื่อถือมัน แล้วเชื่อถือสิ่งนี้ แล้วเราเชื่อ เราเชื่อเพราะอะไร เพราะว่าอวิชชาความไม่รู้ของเรา เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาต้องเข้าไปจุดนี้ พอเข้าไปจุดนี้ เขาถึงต้องทำความสงบของใจใจ

เวลาทำความสงบของใจนะ เราพุทโธๆ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ พอจิตมันสงบเข้ามา เราก็มหัศจรรย์กับหัวใจของเราแล้ว ถ้าเรามหัศจรรย์กับหัวใจของเราแล้วนะ ถ้ามันเกิดการวิปัสสนา เวลาครูบาอาจารย์ท่านวิปัสสนาไปมันลึกซึ้งกว่านี้ พอลึกซึ้งกว่านี้ ความมหัศจรรย์กว่านี้มันมีอีกมากมาย

ที่นี้พอจิตเราสงบเข้ามามันก็มี ความมหัศจรรย์ พอความมหัศจรรย์ขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบแล้วเราก็มั่นใจ เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิโก เราตัวเองเห็นเอง พอเราตัวเองเห็นเอง เราก็มั่นใจว่าสิ่งนี้มันจะอยู่กับเราตลอดไป แต่ความจริงมันไม่ใช่ เพราะเราพูดกันปากเปียกปากแฉะเลย “สรรพสิ่งในโลกนี้เป็น

อนิจจัง” ความที่มันมีความสุข ความที่มหัศจรรย์มันก็เป็นอนิจจัง พอเป็นอนิจจัง พอมันเปลี่ยนแปลงไป

คนเราเวลามันมีความรู้สึกที่ดีๆ ดูเด็กเล็กๆ เด็กเล็กๆ มันไร้เดียงสาละ พอไร้เดียงสา เวลามันพูดถึงใครผู้ใหญ่เลยละ เพราะมันพูดออกมาจากความรู้สึกของมัน เด็กเล็กๆ มันไร้เดียงสาเลย เวลาเด็กมันโตขึ้นมา พอโตขึ้นมาก็ต้องศึกษาแล้วว่าพูดอย่างนี้ไปมันแบบว่ามันไม่มีมารยาท พูดอย่างนี้ไปสังคมเขาจะไม่ได้อีก มันก็ต้องมีมารยาท พอมีมารยาทไป มารยาทมันเป็นทางโลกแล้ว มันเป็นทางโลกขึ้นไป พอโตขึ้นมา เด็กมันโตขึ้นมามันก็มีมารยาทของมัน มันมีความรู้สึกนึกคิดของมัน มันเก็บสิ่งใดไว้ในหัวใจ สิ่งใดเก็บไว้ พูดสิ่งใดพูดไปไม่ให้กระทบกระเทือน พูดสิ่งใดไปแล้วไม่ให้มีความเป็นโทษกับตัวเอง นี่มันเป็นทางโลกแล้ว แต่เวลามันเป็นเด็กๆ มันไร้เดียงสา มันพูดออกมาด้วยความไร้เดียงสาของมัน จิตของเราเวลาสงบเข้าไป มันเข้าไปสู่จิตจิตของเรา เข้าไปสู่จิตจิตเหมือนกับไร้เดียงสา มันไร้เดียงสาแล้วทำอะไรจะให้มันโตขึ้นมალ่ะ

เวลาโตขึ้นมา เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกว่าธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้ามันมาแต่เหตุ มันเป็นขึ้นมาได้เพราะมันมีเหตุมีผลของมัน ถ้ามีเหตุมีผลของมัน เห็นไหม งานทางโลก งานทางโลกมันก็ต้องมีเหตุมีปัจจัยของมันมา มันต้องมีเหตุมีผลของมัน ถ้ามีเหตุมีผล เราทำหน้าที่การงานของเราด้วยสติปัญญาของเรา ด้วยความมุมานะของเรา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้มีศรัทธามีความเชื่อ ถ้ามีศรัทธา เรามีศรัทธา เราทำสิ่งใดด้วยความศรัทธาด้วยความเชื่อของเรา ทำสิ่งนั้นมันทำด้วยความพอใจ แต่สิ่งใดมันขัดแย้ง สิ่งใดมันขัดแย้ง เราทำไปด้วยโดนบังคับ ด้วยความไม่เชื่อถือ มันทำไปแล้วมันโลเล มันโลเล มันไม่มีความจริง

เรามีศรัทธามีความเชื่อของเรา แล้วเราเชื่อแล้วเราทำของเรา ถ้าทำของเรา เรามาวัดมาว่า เรามาวัดใจ เขาว่าไปวัดๆ ไปทำไม? ไปวัดความรู้สึกของเรานี้แหละ เวลาไปวัด ไปวัดความรู้สึกของเรา มันพอใจไหม บางทีไปวัดครั้งแรกมันปลื้มใจมาก มันดีใจมาก เวลาไปต่อเนื่องมันชินชานะ พอมันชินชาเพราะเราขาดสติ

สติมันควรจะรักษาให้ดี ถ้าสติมันควรรักษาให้ดี เราบอกเราตั้งสติไว้ แล้วตั้งสติไว้ ตั้งไว้เท่านั้นแล้วก็จบแล้ว สติมันเป็นสติ แต่ถ้าเราละทิ้งรู้ สิ่งใดควรและสิ่งใดไม่ควร เราตั้งสติของเรา เราดูแลหัวใจของเรา ดูแลหัวใจ ความรู้สึกนึกคิดมันยิ่งใหญ่ คนที่เวลามันยิ่งใหญ่ เวลาหลวงตาท่านบอกว่าสิ่งใดที่สัมผัสธรรม มันมีแต่ความรู้สึกเท่านั้น ความรู้สึกอันนี้มันสัมผัสธรรม แล้วความรู้สึกนี้ถ้าตั้งสติไว้เราดูแลรักษา

เวลาในครอบครัวของเรา ลูกหลานของเรา ถ้าเราควบคุมดูแล เรามีอะไรปรึกษากันมันก็อบอุ่น ใจใหม่ เรามีสิ่งใดเขาจะปรึกษาเรา นี่ก็เหมือนกัน เวลาสติของเรามันระลึกอยู่ตลอดเวลา มันดูแลหัวใจของเรา หัวใจของเรามันก็เหมือนข้างนอก ข้างนอกเรามีชาติมีตระกูล เรามีครอบครัวของเรา เราต้องดูแลรักษาของเรา เด็กมันยังไม่ทันโลก เราต้องเป็นพี่เลี้ยงให้จนกว่าเขาจะเข้มแข็งขึ้นมา เขาจะยืนสู้โลกได้ ถ้าเด็กของเรามันมีอำนาจวาสนามา อภิชาติบุตร บุตรดีกว่าพ่อดีกว่าแม่ บุตรดี ปัญญากว้างขวางกว่า แต่บุตรของเรา บุตรของเราถ้าเสมอเราก็ดีแล้วละ แต่ถ้าบุตรของเรามันซื่อ บุตรของเราเป็นสิ่งใด เราก็ต้องฝึกฝนของเราไป

หัวใจของเรา เราก็ต้องดูแลของเรา ถ้ามันดีขึ้นมามันก็ดีขึ้นมา ดีขึ้นมาด้วยสติด้วยปัญญาของเรา ถ้ามันดีขึ้นมาด้วยสติปัญญาของเรานะ เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซาบซึ่งมาก ธรรมและวินัยนี้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นทฤษฎี เวลาเป็นจริง เป็นความจริงในหัวใจของเรา ถ้ามีสติ

สติเราศึกษามา ศึกษา มา สติก็คือสติ แต่เวลาระลึกรู้ มันแก้ไขนะ ทำไมหัวใจของเราถ้ามันพลั้งเผลอไป มันไปคลุกคลี มันไปคลุกคลีอารมณ์ความรู้สึกที่แย่ๆ ตลอดเวลา เวลาสติขึ้นมามันปลดปล่อยเลย มันวางได้เลย อ้อ! สติมันมีคุณประโยชน์ขนาดนี้ แล้วเราพุทโธๆ ไป ถ้าต่อเนื่องไป เราเห็นคุณค่าของสติเราเลย

พอเห็นคุณค่าขึ้นมา คำว่า “สติ” ในคำรากับความเป็นจริงอันนี้มันแตกต่างกันมากเลย ความเป็นจริงอันนี้มันคุ้มครองดูแลใจเรา แล้วเรามีสติ พอมีสติแล้วมันก็เต็มใจทำงาน เพราะว่าธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้ามีคำบริกรรม ถ้ามีปัญญาอบรมสมาธิ เราจะรักษาใจของเราได้ รักษาใจของเรา

ไม่ให้ไปคลุกคลีกับอารมณ์ความรู้สึกที่แย่ๆ นั่นนะ อารมณ์ความรู้สึกที่แย่ก็เกิดมา “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา” มารมันปั่นแต่งมาให้

ทำคุณงามความดีขนาดไหน ทำคุณงามความดีด้วยความเต็มใจของเรา พอมารมันปั่นแต่งมาให้ซะ “ทำดีไม่เห็นได้ดีเลย ทำแล้วมีความทุกข์”

ความดีของเราละ เวลาย้อนไปดูพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สละชีวิต สละมาขนาดนั้น สละมาด้วยอะไร? สละมาด้วยความเต็มใจ สละมาด้วยความซึนบานนะ เราเห็นชีวิตนี้สละได้อย่างไร ชีวิตนี้สละเลย พระโพธิสัตว์สละชีวิตมาตลอดเลย แล้วสละมาทำไม? ก็มีเป้าหมายไง เรามีเป้าหมาย มีเป้าหมายเสียสละเพื่อโพธิญาณ มีเป้าหมายไปข้างหน้า เสียสละมีเป้าหมาย มันสละด้วยความพอใจ มันทำมาอย่างนั้นแหละ นี่เขาเสียสละมาตลอด เวลาเสียสละมาตลอด แล้วเราละ เราเวลาล้มลุกคลุกคลาน เราต้องมีความตั้งใจ ต้องมีความเข้มแข็งของเรา ถ้าเราล้มลุกคลุกคลานของเรา อำนาจวาสนาบารมีของเรา

เวลาเราปฏิบัติเราคิดเรื่องนี้ตลอดเวลา สิ่งใดเราทำมาทั้งนั้น มันเป็นกรรมของเราไง ไม่รู้ภพชาติใดทำแล้วมันถึงมาประสบวิฤตติอย่างนี้ แต่ไม่ใช่ว่าเราทำกรรมมาแล้วทั้งนั้น พอเราเจอสภาวะแบบนั้นแล้วเรายอมรับอย่างนั้น เรายอมรับอย่างนั้น...ไม่ใช่

เราทำมาทั้งนั้น ทำมามันคือโทษภัย มันเป็นวิฤตติของเราไง ถ้าวิฤตติของเรา เราจะแก้อย่างไร เราทำมาทั้งนั้นเพื่อแก้ไข เราทำมาทั้งนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นมาเราทำมาทั้งนั้น แต่ทำมาแล้วในปัจจุบันนี้เรามีสติมีปัญหา มันมีสติปัญญา เราก็แก้ไขแยกแยะไป ไม่ใช่ว่าเราทำมาทั้งนั้นแล้วก็ยอมรับยอมรับอย่างนั้น...ไม่ใช่ เราทำมาทั้งนั้น แต่ทำมาเพื่อแยกแยะไง นี่ไง สิ่งที่ต้องศรัทธาพระเจ้าว่าธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุๆ เราสาวไปหาเหตุไปหาเหตุ เราแก้สิ่งนี้ กรรมดีไฉน กรรมดีในปัจจุบัน

ไฉน เวลาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา มันจะลงหรือไม่ลง เรื่องของมัน แต่หน้าที่ของเราคือพุทโธ คือใช้ปัญญาอบรมสมาธิคุณแลักรักษาของเราไป น้ำหยดลงหินทุกวันหินมันยังกร่อน น้ำหยดลงหิน นี่ก็เหมือนกัน เราอยู่กับพุทโธ อยู่กับปัญญาอบรมสมาธิ มันไม่เป็นไปได้ให้มันรู้ไป ให้มันรู้ไปว่ามันเป็นไปไม่ได้

แต่เนื่ครั้งๆ กลางๆ ทำพอประมาณ ทำไปแล้วเดี๋ยวมันจะทำมากเกินไป แล้วมันก็คอยเงี่ยหูฟังนะ อันไหนมันทำง่ายๆ อันไหนมันทำสะดวก แล้วใครเข้ามาชวนนะ “โอ๊ย! เอ็งทุกข์เอ็งยาก เอ็งโง่งนาดูเลย ทำอย่างนี้สะดวกกว่า”...ไปแล้ว มันทำแล้วมันทำไม่ได้มันยังเงี่ยหูฟังอีกด้วย อันไหนที่มันไปง่ายๆ แล้วง่ายๆ มันมีที่ไหนล่ะ? ง่ายๆ ก็แชร์ลูกโซ่ไง

เขาเตือนไว้นะ ผลประโยชน์ตอบแทนที่สูง ต้องสะกิดใจแล้ว ผลตอบแทนที่สูงๆ ต้องสะกิดใจแล้วว่ามันเป็นไปได้จริงหรือเปล่า ถ้าเราเชื่อก็แชร์ลูกโซ่ไง แล้วก็ไปแจ้งกองปราบไป แล้วก็ไปชมรมทวงหนี้ไง เป็นทั้งหมดเลย ก็ไปทวงหนี้กัน

มันมีจริงอยู่หรือ ถ้ามันมีจริงอยู่ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่สอน ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นเจ้าของศาสนา เป็นผู้ที่มาชี้สัจธรรมให้คนได้รู้ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่บอกให้เรานอนอยู่กับบ้านนะ เดี๋ยวมรรคผลมันจะลอยมา นอนหลับไปตื่นมาเป็นพระอรหันต์...มันเป็นไปได้ที่ไหน มันไม่มีหรอก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้มีขันติ มีความอดทน มีความพยายาม มนุษย์จะล่องแพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ด้วยความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ แม้แต่เราทำหน้าที่การทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร ถ้ามันจะผิดพลาดมันก็เป็นเรื่องธรรมดา ถ้ามันจะผิดพลาดนะ ผู้ใหญ่ที่เขาดูแลอยู่เขาให้อภัยนะ เขาเห็นว่าเด็กคนนี้นั้นมีความขยัน มีความหมั่นเพียร มีความอดทน ทำสิ่งใดที่ผิดพลาดผิดพลาดก็แก้ไข ผิดพลาดก็แก้ไข คนเราไม่เคยผิดพลาดมาเลย แล้วทำให้ถูกต้องมันจะเป็นอย่างไรละ คนของเรา ที่เราทำถ้ามันผิดพลาด เราก็แก้ไขของเรา คนเราจะล่องแพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ และมันต้องเป็นความเพียรชอบ ความเพียรชอบ เห็นไหม สัมมาทิฐิ ความรู้ความเห็นที่ถูกต้อง แล้วความรู้ความเห็นที่ถูกต้องด้วยปัญญาอย่างพวกเรา ปัญญาปุณฺณ เราจะมีความรู้ความเห็นไปถึงที่สุดแห่งทุกข์ มันอยู่ข้างหน้า มันจะเป็นไปได้อย่างไร

แต่ถ้าเราฝึกฝนขึ้นไป เราฝึกฝนของเรา เราเก็บหอมรอมริบของเรา มันจะเป็นไปได้ไหมล่ะ เราเก็บหอมรอมริบ เราคิดว่าเราจะไม่มีเงิน เราคิดว่าเราจะเป็นคนจน เราลองประหยัคมัธยัสถ์สิ หาได้สับเก็บไว้ห้า หาได้สับ เก็บไว้ห้า เก็บไว้ทุกวันๆ มันจะมีทรัพย์ไหม

นี่ก็เหมือนกัน เราทำของเราไป “โอ้โฮ! เราจะมีปัญญอย่างนั้นเชียวหรือ เราจะล่วงพ้นจากทุกข์ไปได้หรือ”

เรามีหัวใจ หัวใจมันจะเป็นผู้พ้น หัวใจลองได้ถากได้ถาง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าถางป่าโดยที่ไม่ตัดต้นไม้แม้แต่ต้นเดียวใจ เราบอกเราถากเราถาง เราก็จะเอามิดเอาขวานไปถางป่าแล้ว...ไม่ใช่หรือก สติปัญญา ใช้สติ ใช้สมาธิ ใช้ปัญญา มันถากมันถาง ถากถางด้วยอะไร

ปัญญามันแยกแยะ เราคิดถูกหรือคิดผิด เวลาคิดผิด คิดผิดเพราะเหตุใด ถ้าเราคิดถูก ทำไมเราถึงทำถูก ทำถูกอย่างนี้มันจะเป็นต้นแบบของเรา ถ้าเราทำถูกอย่างนี้ เราต้องมีความเพียร มีความวิริยะ มีความอดสาเห ถ้าเราทำผิด ทำผิด เราไม่ควรทำอย่างนี้อีก นี่ปัญญามันแยกแยะ นี่ใจ ถางป่าโดยที่ไม่ได้ตัดป่าแม้แต่ต้นเดียวเลย มันตัดทิลุฏิมานะความเห็นผิดของเรา มันแยกมันแยะ มันดูแลหัวใจของเรา ถ้าปัญญอย่างนี้มันเกิดขึ้น ปัญญาอย่างนี้เกิดขึ้น สิ่งที่ปัญญาเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นจากไหนละ มันเกิดขึ้นจากตำราไหมละ? มันเกิดขึ้นมาจากความเพียร ความวิริยะ ความอดสาเห สิ่งที่ว่าเราทำไม่ได้ๆ แล้วจากเป็นปุถุชนมันก็จะเปลี่ยนเป็นกัลยาณปุถุชน

จากปุถุชนคนหนา คนหนาว่ามันทำอะไรมันต้องลงทุนลงแรงมากกว่าเขา มันทำอะไรใด ลิทธิเสรีภาพเราน้อยกว่าเขา ความรู้สึกเราเห็นแตกต่างเขา มันใช้ปัญญาแยกแยะ เราต่อสู้แยกแยะจนมันเห็นถูก

เห็นถูก เห็นใหม่ รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นบ่วง มาหลอกมาล่อใจ เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ทั้งๆ ที่เกิดกับเรา ของที่เกิดกับเรา ทำไมต้องให้มันมาหลอกมาล่อเราละ ของที่เกิดกับเรา ทำไมมันรัดคอเราละ ของที่อยู่กับเรา มันเกิดกับเรา แล้วเราก็หลงตัวมัน หลงความคิดมัน พอหลงแล้วเราก็เป็นจีจ๋ามันใจ

แต่ถ้าเราแยกเราแยะ เห็นใหม่ รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร เราละเสีย เราตัดขาด รูป รส กลิ่น เสียง เราก็ใช้มันอยู่อย่างเดิมนั้นแหละ รูป รส กลิ่น เสียง บ่วง บ่วงคือมันร้อยรัดไว้ แต่พอเราเข้าใจแล้ว รูป รส กลิ่น เสียงก็เป็นรูป รส กลิ่น เสียงอยู่อย่างนั้น เพราะเราต้องสื่อสารกันด้วยเสียง เราต้องเห็นรูป เราต้องเข้าใจ รูป รส กลิ่น เสียงมันเก๋ๆ เจินๆ นี่กัลยาณปุถุชน ปัญญามันเกิดขึ้น พอปัญญามันเกิดขึ้น ถ้าจิตสงบมันรักษาได้ง่ายแล้ว เพราะมันเห็นแล้ว เราไม่

เป็นทาส ใจไม่เป็นทาสกิเลส ใจไม่เป็นทาสอารมณ์ มันมีความสุขนะ อารมณ์มันจะรุนแรงขนาดไหน ใจมันไม่เป็นทาส มันรักษาของมันได้ ถ้ารักษาของมันได้ มันทำความสงบของใจได้ง่ายขึ้นแล้ว

แล้วพอง่ายขึ้น พอจิตมันสงบแล้วถ้าไปเห็นกาย มันเห็นคนละสถานะ สถานะของปุถุชนมันก็เห็น สถานะของปุถุชนมันก็รู้มันก็เห็น แต่สถานะของจิตที่มันเป็นกัลยาณชน จิตมันสงบแล้วมันมีสถานะ จิตฺติจิต จิตที่มันไม่มีอวิชชาที่กิเลสมันปั่นแต่งให้เราไม่ได้ พอกิเลสมันจะปั่นแต่งขึ้นมา มันดำริ มันจะปั่นแต่งให้มา เราก็มีสติปัญญารู้เท่ามัน มันก็ว่างๆ มันก็เป็นพลังงานที่สะอาดบริสุทธิ์ สัมมาสมาธิ เวลามันไปเห็นกายมันเห็นแตกต่างแล้ว พอเห็นกายมันเห็นคนละเรื่องแล้ว พอเห็นกายขึ้นมา มันเห็นกายขึ้นมาเพราะอะไร เพราะใจมันเห็นใจ เราให้ใจทำงานใจ เราไม่ให้สมองทำงานใจ

แต่เดิมสมองทำงาน เวลาคิดสิ่งใดมันต้องสั่งสมอง สมองก็สั่งไป แต่ต่อไปมันหดสั้นเข้ามา ใจมันทำงานแล้ว เราให้ใจทำงาน พอใจทำงานมันก็เป็นมรรค พอเป็นมรรคขึ้นมา “ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล” ไม่มีกิจจญาณ สัจจญาณ ไม่มีสัจจะความจริงที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าค้นคว้ามา ศาสนานั้นไม่มีมรรค

ของเรามันมรรคจำ มรรคเปรียบเทียบ มรรคกัณฺฐิย เรากัณฺฐิยเขามันมีดอกเบี๋ย เรากัณฺฐิยเขามา ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราไปกัณฺฐิยมา เราไปฟังครูบาอาจารย์มา เรากัณฺฐิยมา มันไม่เป็นความจริงของเราใจ แต่ถ้าเราทำเอง เราแยกแยะเอง มันเป็นเรื่องของเรา ถ้ามันเป็นของเรา เป็นความจริงของเรา หัวใจมันมีมรรคใจ พอใจมันทำงาน ใจมันก็มีเหตุมีผลใจ พอใจมีเหตุผล ใจมันก็จะถอดถอนของมันใจ ถ้าใจมันเข้าใจ มันเกิดมรรค

“ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล” เราทำกันอยู่ที่นี่ เราชวนขวยอยู่ที่นี่ เราชวนขวยเพื่อสร้างอานาจาสนาบารมี แล้วเราพัฒนาเข้าไปถึงใจ ใจมันเป็นจริงขึ้นมา อันนี้เป็นจริง แล้วเป็นจริงนะ เวลามันปัจจุตัง หลวงตาท่านบอกว่าไม่มีสิ่งใดสัมผัสธรรมได้ ไม่มี มีแต่ความรู้สึก หัวใจเท่านั้นมันสัมผัส สัมผัสสมาธิ สัมผัสปัญญา แล้วเวลามันสำรวจมันกายของมัน มันได้สัมผัสธรรม “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” เอวัง